

20. Työnvälitystoimisto

Helsingin kaupungin työnvälitystoimiston toimintakertomus¹⁾ v:ltä 1947 oli seuraavan sisältöinen:

Työmarkkinat ja hallinnolliset toimenpiteet

Valtioneuvoston v:n 1946 lopulla tekemän, työnvälitysasioiden väliaikaista järjestelyä koskevan päätöksen mukaisesti maan työnvälitystoiminta kertomusvuonna jatkuvasti kuului kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön hallintoaloihin. Työnvälitystoimistot suorittivat yksinomaisesti työnvälityslain määräämiä tehtäviään, ollen vapaina työttömyyshuoltoon kuuluvista ym. työnvälitykselle vieraista tehtävistä.

Kaikilla aloilla, meri- ja rakennusalaan lukuunottamatta, vallitsi työvoiman puute. Merialalla oli pitkin vuotta toimiston puutteesta ja merialalle pyrkivien runsaudesta johtuvaa työvoiman liikatarjontaa. Rakennusosalalla aiheutti rakennusaineiden huutava puute kausiluontoista työttömyyttä, jota Helsingissä esiintyi tammi—toukokuulla ja jonka uusiintumisesta alkoi jälleen näkyä merkkejä vuoden lopulla.

Työvoiman niukkuuteen muilla aloilla vaikuttivat jatkuvasti jälleenrakennus- ja sotakorvaustoiminta sekä poikkeusajan säännöstelytoiminta, jotka sitoivat huomattavasti työvoimaa. Työnvälitysviranomaisten toimenpiteitä työmarkkinoiden tasaamiseksi paikkakuntainvälisellä työnvälitystoiminnalla rajoitti suuresti asuntopula, joka etenkin kaupungeissa oli kireä ja vaikeutti työvoiman saantia.

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö järjesti Helsingin läheisyyteen touko—kesäkuussa luentokursseja työnvälitystoimistojen ja työvoimapiirien virkailijoille sekä työasiamiehille. Viikon kestäviä kursseja oli seitsemän, kullakin kolmattakymmentä osanottajaa. Luennoitsijoina oli kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön ja Helsingin kaupungin työnvälitystoimiston virkamiehiä.

Työnvälitystoimisto pyrki kertomusvuoden aikana yhä suuremmassa määrin saavuttamaan molempien työmarkkinaosapuolten luottamuksen. Tämä tapahtui sekä työnantajien että työnhakijoihin kohdistuneen propagandan, kuten lehtiutusten, haastattelujen ja -ilmoitusten, radioesitysten, esitelmien, mainosjulkaisujen ym. avulla sekä henkilökohtaisin käynnein työnantajien puheilla.

Työnvälitystoimiston toimintakykyä ja mahdollisuuksia hyödyttää parhaalla tavalla työmarkkinoita koetettiin tehostaa kehittämällä toimiston sisäistä järjestelyä ja työmenetelmiä, joita selostetaan eri osastojen toiminnan yhteydessä.

Työnvälitystoimiston virkailijat olivat kosketuksissa ulkomaiden, etupäässä muiden pohjoismaiden työnvälitysvirkailijoihin sekä virallisten yhteydenottojen ja matkojen että Työnvälitysvirkailijoiden yhdistyksen harjoittaman yhteistoiminnan kautta. Tutustuminen toisten maiden työnvälitystoimintaan antoi herätteitä, jotka olivat hyödyksi työnvälitystoimiston työlle.

Työnvälityslautakunta

Lautakunnan kokoonpano. Työnvälityslautakunnan puheenjohtajana toimi kertomusvuonna varatuomari A. A. Anerio ja varapuheenjohtajana toimittaja N. S. Teerimäki. Työnantajien edustajina kuuluivat lautakuntaan johtaja V. Korhonen ja talousneuvos O. R. Vilamo sekä työntekijäin edustajina liittosihteeri V. Liljeström ja leipuri K. R.

¹⁾ Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa v:ltä 1948.

Lindholm. Varajäseninä olivat työnantajien edustajat varatuomari H. G. H. Hallberg ja insinööri V. J. Hintikka sekä työntekijöiden edustajat toimitsija J. E. Saveri ja pianoteknikko J. Virtanen. Kaupunginhallitusta edusti lautakunnassa kanslianeuvos G. M. Modeen.

Lautakunnan kokoukset. Työnvälityslautakunnalla oli kertomusvuonna 6 (edellisenä vuonna 10) kokousta, ja käsiteltiin niissä yhteensä 105 (168) asiaa. Lautakunnan tekemistä päätöksistä ja esityksistä sekä antamista lausunnoista mainittakoon tärkeimmät:

Kaupunginhallitukselle tehtiin seuraavat esitykset: palkkaluokittelun tarkistamisesta ¹⁾; työnvälitystoimiston uudeksi järjestysäänneksi; merimiesosaston ja ravintolaosaston osastonjohtajien virkojen siirtämisestä 22 palkkaluokkaan ³⁾; työnvälitystoimiston v:n 1948 talousarvioksi ⁴⁾; maatalousosaston lakkauttamisesta ⁵⁾; lisämäärärahan myöntämisestä kaluston hankintaa varten ⁶⁾.

Lautakunta antoi Kaupunginhallitukselle puoltavat lausunnot Suomen sairaanhoitajatarliitto r.y:n ⁷⁾, Suomen sairaanhoitajataryhdistys r.y:n ⁸⁾, Suomen Rakennusmestariiliitto r.y:n ⁹⁾ ja Lääketieteenkandidaattiseura r.y:n ¹⁰⁾ anomuksista saada toimilupa työnvälityksen harjoittamiseen jäsenilleen sekä kielteiset lausunnot Suomen laboranttiliitto r.y:n ¹¹⁾ ja Kauppateknikkojen yhdistys r.y:n ¹²⁾ vastaavista anomuksista.

Kaupunginhallituksen pyytämät lausunnot lautakunta antoi mahdollisista poikkeuksista eläke- ja palvelusikää koskeviin viranhaltijain eläkesäännön määräyksiin ¹³⁾; sekä maatalousosaston paikkakunnallisen ja yleisvaltakunnallisen toimintalaajuuden suhteesta ¹⁴⁾.

Työnvälitystoimisto

Osastojako. Työnvälitystoimistossa oli kertomusvuoden aikana kaksi yleistä ja viisi erikoisosastoa. Yleisistä osastoista kumpikin, miesosasto ja naisosasto, jakaantuivat kolmeen alaosastoon, nim. miesosasto rakennus- ym. ammattimiesten, metalli- ym. ammattimiesten ja sekatyömiesten alaosastoihin sekä naisosasto kotiapulaisten, tehdas- ym. ammattityöntekijäin sekä puhdistus- ja aputyöläisten alaosastoihin. Erikoisosastoja olivat henkisen työn osasto, nuoriso-osasto, merimiesosasto, maatalousosasto ja ravintolaosasto.

Henkilökunta. Sääntöpalkkaisia viranhaltijoita olivat: työnvälitystoimiston johtajana filosofian maisteri E. S. Seppälä; osastonjohtajina henkisen työn osastolla filosofian maisteri Y. J. Vuorjoki, nuoriso-osastolla filosofian maisteri W. Mattlar ja merimiesosastolla ekonomi N. B. Mattsson (sääntöpalkkainen helmikuun 28 p:stä lukien); ammatinvalinnan ohjaajana filosofian tohtori K. V. J. von Fieandt (sääntöpalkkainen syyskuun 1 p:stä lukien); ammatinvalinnanohjaajan apulainen filosofian maisteri H. A. Turja (sääntöpalkkainen tammikuun 15 p:stä lukien); osastonjohtajan apulaisena neiti H. L. Koski; alaosastojen osastonhoitajina rakennus- ym. ammattimiesten alaosastolla herra V. A. Jyrkänne, metalli- ym. ammattimiesten alaosastolla konemestari V. J. Lähikari, sekatyömiesten alaosastolla herra T. T. Leander, kotiapulaisten alaosastolla neiti S. A. M. Recardt, tehdas- ym. ammattityöntekijäin alaosastolla filosofian kandidaatti K. I. Sihvonen sekä puhdistus- ja aputyöläisten alaosastolla neiti L. A. Ahkia; merimiesosaston nais-työnvälityksessä alaosaston hoitajana neiti A. Ahovaara; toimentajina rouvat A. E. Berglund, A. D. Ekroth, H. Kantola, M. E. Kuittinen, T. K. Petäjäniemi ja A. V. Seppälä, neidit A. M. Weckman, A. T. Melanen, M. E. Olenius, E. Saarela ja A. I. Vitikka sekä herrat V. V. V. Dahlström, A. S. Kättö, T. T. Linnajoki, R. J. Ryöti, K. B. Sundström ja M. O. Turunen; toimistoapulaisena neiti D. A. D. Andersson. Virkaa toimittavana maatalousosaston osastonjohtajana oli herra V. O. Ahtio ja virkaa toimittavana kirjaajana oli rouva V. M. Harke. Vahtimestareina toimivat herrat V. O. Kauhanen, V. J. Lahtinen ja P. Pihakaski.

Ruotsin Arbetsmarknadskommissionen'in kanssa edellisenä vuonna aloitettu virkailijavaihto jatkui kertomusvuonna. Tukholman työnvälitystoimiston virkailija neiti V. A.

¹⁾ Työnv. lk. 15 p. tammik. 12 §. — ²⁾ S:n 28 p. helmik. 33 §. — ³⁾ S:n 13 p. toukok. 55 §. — ⁴⁾ S:n 27 p. elok. 93 §. — ⁵⁾ S:n 27 p. elok. 92 §. — ⁶⁾ S:n 6 p. marrask. 99 §. — ⁷⁾ S:n 27 p. kesäk. 80 §. — ⁸⁾ S:n 27 p. kesäk. 81 §. — ⁹⁾ S:n 27 p. elok. 90 §. — ¹⁰⁾ S:n 6 p. marrask. 96 §. — ¹¹⁾ S:n 15 p. tammik. 11 §. — ¹²⁾ S:n 27 p. elok. 89 §. — ¹³⁾ S:n 6 p. marrask. 100 §. — ¹⁴⁾ S:n 6 p. marrask. 97 §.

Björk oli vaihtovirkailijana Helsingin työvälistysoimistossa heinäkuun 16 p:n ja elokuun 15 p:n välisenä aikana ja osastonjohtaja Y. J. Vuorjoki Arbetsmarknadskommis-sionenissa ja Tukholman työvälistysoimistossa syyskuun 22 p:n ja lokakuun 21 p:n välisenä aikana. Ammatinvalinnanohjaaja K. V. J. von Fieandt oli opintomatalla Ruotsissa tammikuun 15 p:n ja 29 p:n välisenä aikana ja pohjoismaisilla psykologien neuvottelupäivillä Oslolla elokuun 5 p:stä 9 p:ään. Osastonjohtaja N. B. Mattsson osallistui sosiaalisten alojen opintokursseihin Englannissa maaliskuun 8 p:stä huhtikuun 10 p:ään.

Kustannukset ¹⁾. Työvälistysoimiston kokonaismenot nousivat kertomusvuonna 10 180 181 mk:aan (edellisenä vuonna 6 927 160 mk:aan). Ne menot, joihin anotaan valtion osallistumista työvälistylain mukaan, olivat 10 074 909 mk (6 858 370 mk). V:n 1946 menoista, 6 927 160 mk, valtio suoritti korvausta yhteensä 3 261 824 mk.

Kirjeenvaihto. Työvälistysoimiston kirjeenvaihto kertomusvuonna verrattuna edelliseen vuoteen selviää seuraavasta asetelmasta:

O s a s t o	V u o n n a 1947		V u o n n a 1946	
	saapuneet	lähetetyt	saapuneet	lähetetyt
Yleiset osastot	2 436	1 860	3 062	2 257
Henkisen työn osasto	1 133	3 264	1 076	2 697
Nuoriso-osasto	1 347	3 216	1 825	2 825
Merimiesosasto	1 152	1 208	391	386
Maatalousosasto	223	225	312	230
Ravintolaosasto	1 053	3 404	526	4 478
	7 344	13 177	7 192	12 873

Huoneistot. Yleiset osastot ja maatalousosasto olivat edelleen Aleksanterinkadun 1:ssä, henkisen työn osasto ja nuoriso-osasto Aleksanterinkadun 21:ssä, merimiesosasto Satamakadun 2:ssa ja ravintolaosasto Mariankadun 5:ssä.

Työnhakemukset. Työnhakemus on voimassa, mikäli työhönsijoitusta tai työnhakijan ilmoittamaa peruutusta ei tapahdu, ilmoittautumisviikkoa seuraavan viikon loppuun asti. Jos hakemus tämän ajan umpeenkuluttua mutta saman kalenterikuukauden aikana uudistetaan, merkitään kuukausitilastoon uusi työnhakemus saman henkilön kohdalta. Samoin menetellään, jos työnhakija on osoitettu niin lyhytaikaiseen työhön, että hän saman kalenterikuukauden tai jo saman viikon aikana uudistaa työnhakemuksensa. Jos työnhakemus on voimassa kuukauden vaihteessa, se merkitään siirtona seuraavan kuukauden tilastoon.

Kertomusvuoden aikana tehtiin työvälistysoimistolle yhteensä 44 440 työnhakemusta, joista miesten 21 622 eli 48.7 % ja naisten 22 818 eli 51.3 %. Työnhakemusten kokonaisluku, siirrot mukaanluettuina, oli suurin eli 8 197 toukokuussa. Muutokset ed. vuoteen verrattuina käyvät ilmi seuraavasta asetelmasta:

	1947		1946		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten työnhakemukset	21 622	48.7	23 770	53.5	-2 148	- 9.0
Naisten työnhakemukset	22 818	51.3	20 682	46.5	+2 136	+10.3
Yhteensä	44 440	100.0	44 452	100.0	— 12	— 0.0

Kun työmarkkinoilla ei edelliseen vuoteen verrattuna tapahtunut mitään huomattavia muutoksia, pysyi työnhakemusten luku jokseenkin samana.

Työnhakemusten ryhmittäminen eri ammattialoille ja osastoille selviää taulukkoliitteistä 2 ja 5. Miesten kohdalla muodostivat suurimpia ryhmiä erinäiset toimet (sekatyöläiset, lähetit ym.), nimittäin 39.7 % kaikista miesten työnhakemuksista, meriliikenne 12.7 %, liikeala 11.1 % ja rakennusteollisuus 9.0 %. Naisten ammattialoista olivat vastaavasti suurimmat suhdeluvut: erinäiset toimet 28.9 %, liikeala 25.3 %, ravintola- ja hotelliala 23.2 % ja taloustoimet 10.3 %. Eniten työnhakemuksia, 10 144 eli 22.8 %

¹⁾ Ks. myös taulukkoliitettä 1.

tehtiin henkisen työn osastolle (niistä 1 311 ylioppilasvälitykselle), 7 628 eli 17.2 % sekatyömiesten alaosastolle, 7 158 eli 16.1 % puhdistus- ja aputyöläisten alaosastolle ja 5 922 eli 13.4 % ravintolaosastolle.

Kertomusvuoden heinäkuun 1 p:nä astui voimaan kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön vahvistama uusi ammattiryhmitys, joka merkitsi huomattavaa parannusta siihenastiseen ryhmitykseen. Kun se samalla on entistä yksityiskohtaisempi, on tämän vuosikertomuksen tilastoissa ollut noudatettava vanhaa ammattiryhmitystä, johon uuden ryhmityksen mukaiset vuoden jälkipuoliskon numerot on sovellettu.

Työtä hakeneet henkilöt. Työnvälitystoimiston asiakkaina oli kertomusvuonna 21 114 eri työnhakijaa, joista miehiä 10 524 eli 49.8 % ja naisia 10 590 eli 50.2 %. Työnhakijoiden luvussa tapahtuneet muutokset edelliseen vuoteen verrattuina käyvät ilmi seuraavasta asetelmasta:

	1947		1946		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	10 524	49.8	9 418	52.1	+1 106	+11.7
Naiset	10 590	50.2	8 643	47.9	+1 947	+22.5
Yhteensä	21 114	100.0	18 061	100.0	+3 053	+16.9

Työnhakijoista oli vieraskuntalaisia keskimäärin 15.9 % (edellisenä vuonna 18.1 %).

Työnhakijoiden viikottainen luku käy selville taulukkoliitteestä 3, jossa ovat myös työssä olevien sekä vieraskuntalaisten työnhakijoiden viikottaiset määrät. Kuukausittaiset työnhakijaluvut ilmenevät taulukkoliitteestä 6. Suurin työnhakijamäärä, 6 616, oli toukokuussa ja pienin, 2 951, heinäkuussa.

Kuten taulukkoliitteestä 2 käy selville, oli työtä hakeneista miehistä eniten merialalla, nimittäin 20.1 %, erinäisissä toimissa 17.6 %, liikealalla 12.8 % sekä opettajia, ylioppilaita, ylimääräisissä virastotoissa olevia ym. 10.7 %. Naisista oli liikealalla 31.8 %, ravintola- ja hotellialalla 25.9 %, erinäisissä toimissa 13.0 % sekä opettajia ym. 10.8 %. Osastoittain (ks. taulukkoliitettä 5) työnhakijat jakautuivat siten, että henkisen työn osastolle oli ilmoittautunut 6 509 työnhakijaa eli 30.8 %, (niistä 1 311 ylioppilasvälitykselle), nuoriso-osastolle 3 099 eli 14.7 %, ravintolaosastolle 3 066 eli 14.5 % ja merimiesosastolle 2 414 eli 11.4 %.

Työnhakijamäärään sisältyvät myös ylimääräisissä virastotoissa olevat, mikä ei ollut asianlaista edellisenä vuonna.

Tarjotut työpaikat. Työnvälitystoimiston kautta täytettäväksi tarjottiin kertomusvuonna 33 114 työpaikkaa, joista miehille 14 674 eli 44.3 % ja naisille 18 440 eli 55.7 %. Eniten oli voimassaolevia työpaikkatarjouksia toukokuussa, nimittäin 6 658 ja vähiten helmikuussa, nimittäin 2 355.

Muutokset edelliseen vuoteen verrattuina ilmenevät seuraavasta asetelmasta:

	1947		1946		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten paikat	14 674	44.3	14 939	47.3	— 265	— 1.8
Naisten paikat	18 440	55.7	16 655	52.7	+1 785	+10.7
Yhteensä	33 114	100.0	31 594	100.0	+1 520	+ 4.8

Taulukkoliitteestä 2 käy selville, että eniten miesten työpaikkoja tarjottiin ryhmässä erinäiset toimet, nimittäin 47.7 %, sen jälkeen meriliikenteessä, 12.8 %, rakennusteollisuudessa, 10.9 % ja puuteollisuudessa (ylioppilasvälityksen uittotyöt), 7.4 %. Naisille tarjottuja työpaikkoja oli erinäisissä toimissa 30.6 %, ravintola- ja hotellialalla 23.2 %, taloustoimissa 18.2 % ja liikealalla 17.0 %. Osastoista (ks. taulukkoliitettä 5) tarjottiin eniten avoimia työpaikkoja puhdistus- ja aputyöläisten alaosastolle, 7 091 eli 21.4 %, sekatyömiesten alaosastolle, 6 926 eli 20.9 %, ravintolaosastolle, 4 169 eli 12.6 % ja henkisen työn osastolle, 3 637 eli 11.0 %. Ylioppilasvälitykselle — jonka kaikki työnhakijat kuuluvat henkisen työn osastoon — tarjotut työpaikat sisältyvät eri osastojen työpaikkatarjouslukuihin ja jakautuivat seuraavasti: liike- ja toimistoalalle 370

opetustoimeen 111, muille henkisen työn aloille 92, ravintola-alalle 3, taloustoimiin 223, uittotöihin 1 428 ja muille aloille 30, yhteensä 2 257.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 134.2 työnhakemusta. Tämä ns. yleinen rasitusluku oli v. 1946 140.7 ja v. 1945 150.1. Kehitys kuvastaa työmarkkinoiden yleistä suuntaa viime vuosina.

Työnvälitykset. Työnvälitystoimiston kautta täytettiin kertomusvuonna yhteensä 26 049 työpaikkaa, joista miesten 12 516 eli 48.0 % ja naisten 13 533 eli 52.0 %. Kaikista välityksistä oli muihin kuntiin 3 100 eli 11.9 % (edellisenä vuonna 1 447 eli 6.0 %), Välityksiä tilapäisiin (alle 7 päivän) töihin oli kertomusvuonna 11 580 eli 44.5 % (edellisenä vuonna 12 438 eli 51.9 %).

Muutokset edelliseen vuoteen verrattuna olivat:

	1947		1948		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten välitykset	12 516	48.0	12 159	50.7	+ 357	+ 2.9
Naisten välitykset	13 533	52.0	11 827	49.3	+1 706	+14.4
Yhteensä	26 049	100.0	23 986	100.0	+2 063	+ 8.6

Kuten taulukkoliitteestä 2 ilmenee, kuuluivat useimmat miesten välitykset, 6 335 eli 50.6 %, ryhmään erinäiset toimet. Seuraavina olivat meriliikenteen välitykset, 1 780 eli 14.2 %, rakennusteollisuuden, 1 175 eli 9.4 % ja puuteollisuuden (ylioppilaskoulutuksen uittotyöt) 1 004 eli 8.0 %. Useimmat naisten välitykset tehtiin seuraavissa ammattiryhmissä: erinäiset toimet 4 981 eli 36.8 %, ravintola- ja hotelliala 2 928 eli 21.6 %, taloustoimet 2 105 eli 15.5 % ja liikeala 2 066 eli 15.3 %. Taulukkoliitteestä 5 tarkemmin selviävällä tavalla jakautuivat välitykset eri osastoille niin, että eniten välityksiä oli seuraavilla osastoilla: puhdistus- ja aputyöläisten alaosa 6 523 välitystä eli 25.0 %, sekatyömiesten alaosa 6 371 välitystä eli 24.5 %, ravintolaosa 2 896 välitystä eli 11.1 % ja henkisen työn osasto 2 459 välitystä eli 9.4 %. Ylioppilaskoulutuksella oli 1 980 välitystä (997 miesten ja 983 naisten), joista liike- ja toimistoalalle 249 (68+181), opetustoimeen 66 (15+51), muille henkisen työn aloille 92 (22+70), ravintola-alalle 3 naista, taloustoimiin 115 naista, uittotöihin 1 428 (867+561) ja muille aloille 27 (25+2).

Sataa työnhakemusta kohden oli kertomusvuonna 58.6 välitystä (v. 1946 54.0 ja v. 1945 52.7) ja sataa työpaikkatarjousta kohden 78.7 välitystä (v. 1946 75.9 ja v. 1945 79.0).

Erikoisosastot. Erikoisosastojen toimintaa valvovat työnvälityslain ja työnvälitystoimiston ohjesäännön mukaan erityiset toimikunnat, puheenjohtajanaan lautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtajanaan lautakunnan varapuheenjohtaja.

Henkisen työn osasto (Henkisen työn välityskeskus). Henkisen työn osaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat työnantajien edustajat ekonomi G. A. Hannén ja kauppatieteiden kandidaatti A. P. Kauppinen sekä työntekijäin edustajina toiminnanjohtaja J. H. Hakulinen ja sihteeri A. A. Happonen. Varajäseninä olivat työnantajien edustajat filosofian maisterit H. J. Hormio ja G. V. Sjöberg sekä työntekijäin edustajat sihteeri V. J. V. Kanerva ja toimitsija L. Lehto. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna 3 kertaa.

Kertomusvuoden aikana vallitsi kaikkialla henkisen työn erikoisaloilla jatkuva työvoiman puute, mihin huomattavasti vaikuttivat henkisen alan työvoimaa sitovat poikkeusajan toimenpiteet, kuten kansanhuolto, sotakorvausteollisuus ja asutustoiminta. Kireä asuntopula esti jatkuvasti työvoimareservien virtaamista maaseudulta tuotantoelämän palvelukseen kaupungeissa. Henkisen alan työvoiman ammatillinen ja opillinen koulutus on sodan jälkeen ollut entistä vilkkaampaa, mutta se ei ole vielä voinut korvata sitä puutetta, joka sodan aikana syntyi sekä sodan aiheuttaman työvoiman menetyksen että sodanaikaisen koulutuksen puutteellisuuden johdosta. Tosin kertomusvuoden lopulla, jolloin entistä useammista teknillisistä oppilaitoksista valmistui runsaasti alan työvoimaa, syntyi vaikeuksia tämän työvoiman sijoittumisessa, mutta lienee tämä ilmiö tilapäinen ja johtunee etupäässä siitä, että kysyntä kohdistui voittopuolisesti

käytännöllisen erikoiskokemuksen omaaviin, joista jatkuvasti oli puutetta. Yleensä syntyikin työhönsijoitusvaikeuksia vain heikon pätevyyden omaavien, liian iäkkäiden ja muista syistä heikkokäkyisten tai vajavaisten keskuudessa.

Kertomusvuonna ryhdyttiin uudistamaan osaston sisäistä työnjakoa, joka on perustunut miesten ja naisten erilliseen vastaanottoon, kummankin puolen virkailijoiden hoitaessa kaikkia henkisen työn aloja. Tarkoituksena on, että osaston työnjako seuraisi erikoisalaryhmitystä. Jo aikaisemmin on kehitys kulkenut tähän suuntaan, kun ylioppilasläilytys on harjoittanut osaston alaisena erikoistyönvälitystään ja kun naisten työnvälitys on käytännössä keskittynyt liike- ja toimistoalan välitykseen. Kun määrättyjen virkailijoiden toiminnan rajoittaminen yhden tai useamman erikoisalan hoitamiseen on osoittautunut tarkoituksenmukaiseksi, ryhdyttiin tehostamaan osaston toimintaa uusilla erikoisaloilla. Näin saivat alkunsa kertomusvuoden lopulla muusikkovälitys ja teknikkovälitys, jotka pantiin alulle, edellinen yhteisymmärryksessä Suomen muusikkojen liiton ja alan esittävien muusikkojen kanssa sekä näiden myötävaikutuksella, jälkimäinen kiinteässä yhteistyössä Suomen teollisuusteknikkojen liiton ja sen paikallisosaston kanssa. Tarkoituksena on jatkaa osaston toiminnan tehostamista yhä useammalla erikoisalalla.

Osasto jatkuvasti harjoitti propagandaa, joka kohdistui molempiin työmarkkinaosapuoliin. Vuoden lopulla kohdistettiin voimakkaampi propaganda edellä mainittuihin muusikko- ja teknikkoaloihin.

Maan taloudellisessa elämässä tapahtuvat vaihtelut kuvastuvat osaston toiminnassa. Niinpä syyskaudella tapahtunut inflaatio ja palkkojen kohoaminen sekä siitä aiheutunut epävarmuus näkyivät siinä, että työnantajat erikoisesti loka—marraskuulla suhtautuivat erittäin varovaisesti uuden henkisen alan työvoiman hankkimiseen, odottaen tilanteen tasautumista.

Osasto toimi koko kertomusvuoden Aleksanterinkadun 21:ssä.

Osastolle tehtyjen työnhakemusten kokonaismäärä oli kertomusvuonna 10 144, joista miesten työnhakemuksia 4 043 eli 39.9 % ja naisten 6 101 eli 60.1 %.

Seuraavassa asetelmasta käyvät selville työnhakemusten luvussa tapahtuneet muutokset v. 1946—47.

	1947		1946		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten työnhakemukset	4 043	39.9	4 536	39.5	— 493	—10.9
Naisten työnhakemukset	6 101	60.1	6 942	60.5	— 841	—12.1
Yhteensä	10 144	100.0	11 478	100.0	—1 334	—11.6

Työnhakemusten kokonaisluvussa tapahtunut vähennys ei merkitse osaston asiakasluvun vähentymistä, koska työnhakijoiden luku, kuten jäljempänä nähdään, on kasvanut. Työnhakemusten väheneminen merkitsee tässä sitä, että niiden luku saman työnhakijan esittämänä on pienentynyt, mikä taas johtune siitä, että työvoiman puutteen yhä lisääntyessä yksityinen työnhakija entistä nopeammin pääsee sijoittumaan. Sijoittumisnopeuteen vaikuttaa myös, että osaston työnhakijoiden pätevyystaso on osaston toiminnan jatkuvasti tehostuessa kohonnut.

Työnhakemusten jakautumisesta henkisen työn eri alojen kesken ei tässä vuosikertomuksessa voida esittää yksityiskohtaisia tietoja, koska tilastollisen ammattiryhmityksen tultua kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön toimesta täysin uudistetuksi ja heinäkuun 1 p:nä toimeenpannuksi, alku- ja loppuvuoden ammattiryhmitystä ei voida toisistaan huomattavasti poikkeavina sovittaa tilastollisesti yhteen. Sama koskee työnhakijoiden, tarjottujen työpaikkojen ja välitysten ammattiryhmitystä.

Suurin työnhakemusten kuukausimäärä oli lokakuussa, 1 818 työnhakemusta, ja pienin heinäkuussa, 763 työnhakemusta.

Osaston työnhakijoina oli kertomusvuonna 6 509 eri henkilöä, joista miehiä 2 596 eli 39.9 % ja naisia 3 913 eli 60.1 %.

Seuraavasta asetelmasta käyvät selville muutokset työnhakijoiden luvussa v. 1946—47.

	1947		1946		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	2 596	39.9	2 110	36.8	+486	+23.0
Naiset	3 913	60.1	3 697	63.7	+216	+5.8
Yhteensä	6 509	100.0	5 807	100.0	+702	+12.1

Työnhakijoiden luvun lisääntyminen ei johdu työllisyystilanteen huononemisesta, vaan osaston toiminnan laajenemisesta sekä myös siitä, että ylimääräisissä virastotoissa olevien luku on ministeriön ohjeiden mukaan otettu osaston tilastoihin. Ylioppilasväliytyksen huomattavan suuri työnhakijamäärä vaikuttaa myös kohottavasti.

Työssä olevia työnhakijoita oli kertomusvuonna keskimäärin 33.7 % kaikista työnhakijoista (edellisenä vuonna 32.2 %). Naispuolisista työnhakijoista oli suhteellisesti suurempi osa kuin miehistä työssä olevia. Vieraskuntalaisia oli koko työnhakijamäärästä keskimäärin 25.9 % (30.6 %). Työnhakijoita oli eniten, 1 509, syyskuussa, ja vähiten, 694, heinäkuussa ¹⁾.

Työpaikkatarjouksia tehtiin osastolle kertomusvuonna 3 637, joista miehille 1 042 eli 28.6 % ja naisille 2 595 eli 71.4 %.

Työpaikkatarjousten vaihtelut v. 1946—47 käyvät selville seuraavasta asetelmasta:

	1947		1946		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten paikat	1 042	28.6	977	22.7	+65	+6.7
Naisten paikat	2 595	71.4	3 326	77.8	—731	—22.0
Yhteensä	3 637	100.0	4 303	100.0	—666	—15.5

Miehille tarjottujen työpaikkojen luvun kohoaminen johtuu osaston toiminnan tehostumisesta nimenomaan sellaisilla aloilla, joissa miespuolinen työvoima etupäässä tulee kysymykseen. Vähennys naisten kohdalla taas johtuu siitä, että inflaation aikaansaama epävarmuus etenkin vuoden loppupuolella aikaansai työnantajissa pidättyväisyyttä työpaikkojen täyttämässä. Niinpä tarjottiin naisille uusia työpaikkoja vähiten marraskuussa ja joulukuussa. Voimassaolevien työpaikkatarjousten kokonaisluku oli suurin, 589, toukokuussa ja pienin, 313, maaliskuussa.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 278.9 työnhakemusta. Tämä ns. yleinen rasitusluku oli v. 1946 266.7 ja v. 1945 367.2. Rasitusluvun kohoamiseen vaikuttaa huomattavasti se, että ylioppilasväliytyksen työnhakijat on merkitty osaston tilastoon, mutta suurin osa työpaikkatarjouksista muiden osastojen tilastoihin. Myös ylimääräisissä virastotoissa olevien luvut korottavat yleistä rasituslukua.

Osaston aikaansaamien työväliytysten luku oli kertomusvuonna 2 459, joista miesten väliytyksiä 750 eli 30.5 % ja naisten 1 709 eli 69.5 %.

Työväliytysten luvussa tapahtuneet muutokset käyvät selville seuraavasta asetelmasta.

	1947		1946		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten väliytykset	750	30.5	618	23.9	+132	+21.4
Naisten väliytykset	1 709	69.5	1 964	76.1	—255	—13.0
Yhteensä	2 459	100.0	2 582	100.0	—123	—4.8

Väliytysluvun lasku perustui naisten väliytysten vähenemiseen, miesten väliytysten noustessa. Naisten väliytysluku pieneni yhdenmukaisesti naisille osoitettujen työpaikkatarjousten vähentymisen kanssa. Naistyövoiman puute oli pitkin kertomusvuotta huomattava, ja nimenomaan liike- ja konttorialalla pienensi työmarkkinavaihtoa edellä selostettu työnantajien pidättyväisyys, jonka rinnakkaisilmionä havaittiin vastaavaa työssä olevien työntekijäin pidättyväisyyttä paikanvaihtoihin. Miesten väliytyslukua kohotti aikaisemmin selostettu osaston toiminnan laajeneminen.

Sataa työnhakemusta kohden toimitettiin kertomusvuonna 24.2 väliytystä (edellisenä

vuonna 22.5) ja sataa työpaikkatarjousta kohden 67.6 välitystä (edellisenä vuonna 60.6). Nämä muutokset osoittavat, että osaston toiminta kertomusvuonna tehostui, huolimatta edellä mainitun ylioppilasvälityksen tilastolukujen epäedullisesta vaikutuksesta. Ne osoittanevat myös, että osaston kautta työtä hakeneiden henkilöiden pätevyystaso oli kohonnut ja että työnvälityksen kautta työmarkkinaosapuolet olivat entistä useammissa tapauksissa päässeet myönteiseen välitystulokseen.

Mainittakoon, että osasto välitti kertomusvuonna 459 henkilöä (160 miestä ja 299 naista) Helsingin kaupungin toimiin sekä 358 henkilöä (157 miestä ja 201 naista) valtion toimiin.

Ylioppilasvälityksen luvut sisältyvät edellä selostettuun tilastoon. Ylioppilasvälitykselle tehtiin kertomusvuonna 2 566 työnhakemusta. Henkisen alan työpaikkatarjouksia ylioppilasvälitys sai 573 ja jakaantuivat ne seuraavasti: liike- ja toimistoala 370, opetustoimi 111 ja muut henkisen työn alat 92. Välitysten yhteissumma oli 407, joista liike- ja toimistoalalle 249, opetustoimeen 66 ja muille henkisen työn aloille 92. Miesten välityksiä oli 105 ja naisten 302. Jos ottaa huomioon ylioppilasvälityksen tekemät välitykset myös muilla kuin henkisen työn aloilla, oli välitysten kokonaisluku 1 980. Kun kaikki ylioppilasvälityksen työnhakijat ja heidän työnhakemuksensa on merkitty henkisen työn osaston tilastoon, mutta noin 80 % välityksistä on tullut muille kuin henkisen työn aloille, ovat ylioppilasvälityksen tilastonumerot yksipuolisesti rasittaneet osaston tilastoa, kuten edellä jo mainittiin.

Nuoris-osasto (Nuorisovälitys ja ammatinvalinnanohjaus.) Nuoris-osaston toimikunnan varsinaisia jäseniä olivat kertomusvuonna työnantajien edustajina insinööri G. H. M. Burmeister ja johtaja E. V. P. Varanko, työntekijäin edustajina luennoitsija E. Salomaa ja Suomen ammattiyhdistysten keskusliiton sihteeri T. A. Sumu sekä koululaitoksen ja vapaan nuorisotyön edustaja pastori A. A. W. Palmgren. Varajäsenenä toimivat työnantajien edustajina sosiaalihohtaja A. Kaskela ja varatuomari T. Sivula, työntekijäin edustajina liittosihteeri V. Liljeström ja liittosihteeri O. Lindblom sekä koululaitoksen ja vapaan nuorisotyön edustajana työväen akatemian johtaja R. H. Oittinen. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna kolme kertaa.

Edellisen vuoden kertomuksessa mainittiin jo, että osaston toiminta v. 1946 pääasiassa kohdistui ammatinvalinnanohjauksen kehittämiseen. Kaupunginjohtaja J. W. Kedon puheenjohtamalla toimineen ammatinvalintakomitean hyväksymien suuntaviivojen mukaan pidettiin jatkokoulujen opettajille erityiset kurssit, kehitettiin kouluissa tapahtuvaa informaatiotoimintaa ja suoritettiin laajat soveltuvuustutkimusten esivalmistelut. Vielä ryhdyttiin työhön sijoitettujen jälkitarkkailuakin kehittämään.

Näiden tärkeiden esitöiden jälkeen voitiin kevätlukukautena 1947 ryhtyä järjestelmällisesti toteuttamaan ammatinvalinnan ohjausta pääasiallisesti jatkokoululaisiin kohdistuvana toimintana, joka muodostaa työhönsijoittamisen perustan ja yhdessä sen kanssa sekä yhdistettynä jälkitarkkailuun ehjän kokonaisuuden.

Koululaisiin kohdistuva toiminta alkaa sillä, että nuorisovälityksen ja ammatinvalinnanohjauksen virkailijat käyvät kaikissa kouluissa puhumassa ammatinvalinnan peruskysymyksistä, siis oikean ammatinvalinnan merkityksestä ja edellytyksistä, työmarkkinoista ja niiden tarjoamista mahdollisuuksista sekä perusteellisen ammattikoulutuksen välttämättömyydestä. Näihin tunteihin liittyvät koulujen vanhempien illoissa oppilaiden vanhemmille pidettävät esitelmät.

Välittömästi oppituntien ja esitelmien jälkeen päähuomio keskitetään ammatteja koskevaan informaatiotoimintaan. Tämä tapahtuu osaksi tutustuttamalla nuorisoa tarkoitusta varten julkaistuun kirjallisuuteen, osaksi opintoretkiä toimeenpanemalla teollisuus- ym. laitoksiin ja osaksi esittämällä ammattielämää selostavia elokuvia.

Soveltuvuuden selvittämisessä lähdetään nuorten esittämistä ammatintoiveista. Niiden selville saamiseksi 8 luokkien oppilaat saavat opettajien johdolla tyhjentävästi vastata heidän harrastuksiaan, taipumuksiaan ja toivomuksiaan samoin kuin kotioloja ym. koskeviin kysymyksiin.

Ammatintoiveiden täydennyksenä ovat opettajien lausunnot, jotka koskevat oppilaiden teoreettisia ja käytännöllisiä taipumuksia sekä heidän luonteenomaisuuksiaan.

Mahdollisten ruumiillisten rajoitusten selville saamiseksi toimintaan on sisällytetty kiinteä yhteistyö koululääkärin kanssa. Koululääkäri antaakin jokaisesta eroluokalla

olevasta oppilaasta lausunnon, josta ilmenevät ammatinvalinnanohjauksessa huomioon otettavat seikat.

Soveltuvuuskokeita suunniteltaessa on pidetty silmällä, että niiden avulla voidaan harjoittaa karsintaa kaikissa niissä tapauksissa, joissa ei muulla tavoin päästä selvytyteen ohjattavan soveltuvuudesta ammattiin.

Varsinaista ohjaustoimintaa seuraavat välittömästi ohjattujen sijoittaminen ja sijoitusten jälkitarkkailu. Tässä otetaan huomioon, että mahdollisimman suuri määrä nuorisoa on jatkuvaa koulutusta silmälläpitäen ohjattava hakeutumaan ammatillisiin kouluihin ja ammattioppilaspaikkoihin.

Edellä selostetun ohjelman mukaisesti toimintaa harjoitettiin kertomusvuonna. Kevätlukukauden aikana kohdistettiin pääasiallinen huomio koulunkäyntinsä päättäviin 8 luokalla oleviin oppilaisiin, mutta syyslukukauden alusta ryhdyttiin määrätietoisesti harjoittamaan ammatteja koskevaa informaatiotoimintaa myös 7 luokilla. Jatkokoululaisten lisäksi oli myös melkoinen määrä nuoria, jotka saapuivat toimistoon saamaan ohjausta ja neuvoja.

Kuvan varsinaisen ohjaustoiminnan laajuudesta antanevat seuraavat luvut:

1) Täydellistä ammatinvalinnanohjausta annettiin	Pojille	Tytöille	Yhteensä
a) jatkoluokkien oppilaille	296	214	510
b) jatkokoululaisten lisäksi	116	84	200
Yhteensä	412	298	710
2) Kirjallista neuvontaa annettiin			109
3) Puhelimitse neuvottiin			200
		Yhteensä	1 019
4) Ohjausta palvelevia yksilöllisiä psykologisia soveltuvuustutkimuksia suoritettiin	138	63	201

Psykologisia soveltuvuuskokeita jouduttiin käyttämään hyväksi paljon laajemmassa mittakaavassa kuin yllämainituista numeroista voisi päätää. Uusien kokeitten vakuumismielessä suoritettiin nimittäin juuri etupäässä jatkoluokilla suuret määrät joukkokokeita (24 luokalla yhteensä 512 oppilasta), jotka osaksi suoranaisesti palvelivat keväällä suoritettua ammatinvalinnanohjausta. Tähän ei ole laskettu syksyllä ammattikouluissa suoritettuja kokeita (yhteensä 349 oppilasta tutkittu 12 luokalla) eikä myöskään apukoulussa, Ryttylän koulukodissa ja Toivolan koulukodissa tutkittuja poikia (38 poikaa).

Kevätlukukaudella pitivät nuorisovälityksen ja ammatinvalinnan ohjauksen virkailijat 14 koululaisiin kohdistuvaa luentoa kansakoulun 8 luokilla, joiden oppilasmäärä oli 647, ja syyslukukaudella 54 luentoa kansakoulun 7 ja 8 luokilla sekä poikien valmistavassa ammattikoulussa, joiden oppilasmäärä oli yhteensä 1 224, siis 68 luentoa 1 871 oppilaalle.

Kouluissa pidettyjen oppituntien jälkeen seurasivat välittömästi eri teollisuus-ym. laitoksiin kohdistetut oppilaiden opintoretket. Eri retkeilyn kohteita oli vuoden aikana 47. Retkeily tapahtui aina kahdessa vaiheessa. Ensin oli tutustuttava opettajat niihin kohteisiin, joihin heillä oli aikomuksena viedä oppilaansa, ja vasta tämän jälkeen voitiin toimeenpanna varsinaiset opintoretket. Opettajien tutustumiskäyntejä oli kevätlukukaudella 16, joihin osallistui 7 opettajaa keskimäärin retkeä kohden, ja syyslukukaudella 41, osanottajien ollessa n. 6—7.

Koululaisten retkiä järjestettiin kevätlukukaudella ainoastaan kansakoulun 8-luokkalaisille, joita oli 326 poikaa ja 321 tyttöä, yhteensä 647 oppilasta. Retkiä oli 73 ja niiden kohteita 20. Luokkakäyntejä oli 80. Syyslukukaudella, jolloin oppilasretkiä työpaikkoihin toimeenpantiin kansakoulun sekä 7 että 8 luokkien oppilaille, olivat vastaavat luvut 638 poikaa ja 511 tyttöä, yhteensä 1 149 oppilasta, retkiä 159 ja niiden kohteita 41. Luokkakäyntien lukumäärä oli 181. Koko vuoden toiminta käsitti siis 232 retkeä 61 työpaikkaan ¹⁾ ja 261 luokkakäyntiä. Oppilasretkiin osallistuvia oli keskimäärin 22 oppilasta retkeä kohden.

Informaatiokirjallisuutena käytettiin osaston ammatinvalintakomitean toimeksiannosta toimittamia julkaisuja »Ammatinvalinnan opas» ja »Nuorison ammatinvalinnan-

¹⁾ Eri kohteiden lukumäärä oli 47, mutta muutamissa käytiin useamman kerran.

ohjaus». Kertomusvuonna ryhdyttiin valmistamaan uutta painosta edellisestä. Valmistavia töitä tehtiin myös kouluissa tapahtuvassa ammatinvalinnanohjaustyössä käytettävän työkirjan aikaansaamiseksi.

Ammatteja kuvaavien elokuvien valmistamiseen ryhdyttiin ammatinvalintakomitean toimeksiannosta ja kaupunginvaltuuston myönnettyä tähän tarkoitukseen varoja, osaksi osaston työvoimalla, osaksi yhteistyössä erään elokuvayhtiön kanssa. Osaston informaatitoiminnasta lähinnä vastaavan virkailijan, filosofian maisteri H. A. Turjan tekemänä valmistui kertomusvuonna kaitaelokuva Kirjapainoalalleko?, joka on herättänyt huomiota hyvänä opetusvälineenä ammatinvalinnanohjaustyössä. Elokuvaan tulee liittymään erillinen, kirjapainoalaa selostava painettu kirjanen.

Kertomusvuoden alkupuolella ryhdyttiin ammatinvalintakomiteassa tehdyn päätöksen mukaan toimenpiteisiin ammattikouluihin pyrkivien oppilaiden valinnan helpottamiseksi. Tässä mielessä suoritettiin suuri määrä testien vakaamiskokeita, joita ei kuitenkaan vielä kertomusvuonna voitu ryhtyä käyttämään. Tarkoituksena on psykologisten soveltuvuustutkimusten perusteella antaa ammattikouluille kaikista näihin kouluihin pyrkivistä lausunto heidän edellytyksistään menestyä ammattikouluissa.

Yllä kuvatun toiminnan täydennyksenä ja luonnollisena jatkona osasto huolehti entiseen tapaan alle 18 vuotiaitten työnvälityksestä, jota koskee seuraava selostus. Siinä on huomioitu ainoastaan ne tapaukset, jotka nimenomaan ovat pyytäneet työnvälitystä ja niin ollen ovat tulleet mukaan yleiseen työnvälitystilastoon. On otettava huomioon, etteivät läheskään kaikki ammatinvalinnanohjausta saaneet joudu mukaan tähän tilastoon. Runsaasti 50 % ammatinvalinnanohjaustapauksista hakeutuu erilaisiin kouluihin ym. kartuttamaan tietojään, ainoastaan vajaan toisesta puolesta tulee työnvälitystapauksia. Itse asiassa osaston asiakasmäärä on siis ollut suurempi kuin seuraavassa esittävät numerot osoittavat.

Nuoriso-osastolle esitettiin kertomusvuonna 3 916 työnhakemusta, joista poikien tekemiä 2 008 eli 51.3 % ja tyttöjen tekemiä 1 908 eli 48.7 %. Runsaimmin tehtiin uusia työnhakemuksia huhti—kesäkuun aikana, jolloin koululaiset pyrkivät sijoittumaan työhön. Näinä kuukausina samoin kuin marras—joulukuussa, jolloin koululaiset hakivat tilapäisansioita, oli työnhakemuksia enemmän kuin tarjottuja paikkoja (yleinen rasitusluku yli sadan). Kaikkina muina kertomusvuoden kuukausina työmarkkinat potivat nuoren työvoiman puutetta, kuten taulukko-osastossa olevat numerot osoittavat.

Työnhakemusten määrässä oli edelliseen vuoteen verrattuna tapahtunut muutoksia seuraavasti:

	1947		1946		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Poikien työnhakemukset	2 008	51.3	2 371	56.6	—363	—15.3
Tyttöjen työnhakemukset	1 908	48.7	1 815	43.4	+ 93	+ 5.1
Yhteensä	3 916	100.0	4 186	100.0	—270	— 6.5

Jatkuvaa työnhakemusten lisääntymistä voitiin havaita tyttöjen kohdalla 5.1 % (edellisenä vuonna 46.5 %). Sen sijaan poikien kohdalla työnhakemukset vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna kokonaista 15.3 %. Pojista olikin kertomusvuonna jokseenkin yhtä suuri puute kuin tytöistä. Lukuisille työaloille ei koko kertomusvuonna ollut käytännöllisesti katsoen lainkaan mahdollisuuksia saada poikia ja tyttöjä. Tämä oli tietenkin myös omiansa nostamaan nuorten palkkoja ja vaikuttamaan heidän ammatinvalintaansa negatiivisesti.

Työnhakemusten jakaantumisesta eri ammattialoille ei tässä kertomuksessa esitetä tietoja, koska tilastollisen pohjan muuttuttua kesken vuotta, tilasto ei olisi tullut täsmälliseksi. Sama koskee myös työnhakijoiden, työpaikkatarjousten ja välitysten ammatillista jakautumista.

Työtä hakeneita henkilöitä oli nuoriso-osastolla kertomusvuonna 3 099, joista poikia 1 535 eli 49.5 % ja tyttöjä 1 564 eli 50.5 %. Näistä oli vieraskuntalaisia keskimäärin 8.3 % (12.2 %). Normaalisesti tämä luku on huomattavasti suurempi. Sen alhaisuuteen vaikuttivat ensi kädessä kaupunkiinmuuttoa säännöstelevät määräykset.

Työtä hakeneita koskevat muutokset edelliseen vuoteen verrattuna olivat seuraavat:

	1947		1946		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Pojat	1 535	49.5	1 670	54.6	—135	— 8.1
Tytöt	1 564	50.5	1 388	45.4	+176	+12.7
Yhteensä	3 099	100.0	3 058	100.0	+ 41	+ 1.3

Huolimatta siitä, että työnhakemusten kohdalla voitiin todeta pientä laskusuuntaa, työtä hakeneiden henkilöiden määrä osoittaa pientä nousua. Tämä aiheutuu todennäköisesti siitä, että nuoret huolellisemman työhönsijoituksen tuloksena eivät niin usein jättäneet työpaikkaansa tullakseen uudelleen osastolle työtä hakemaan. Huomioon ottaen, että virallisen tilaston mukaan 14—17 vuotiaiden lukumäärä oli jatkuvasti laskenut, ollen koko maassa runsaasti 20 000 pienempi kuin ennen sotia, työtä hakeneiden henkilöiden lukumäärän kasvaminen on pantava merkille ilahduttavana todistuksena osaston kasvaneesta yleisestä luottamuksesta.

Ellei loma-ajoiksi työhön pyrkivää koululaistyövoimaa oteta lainkaan huomioon, oli kertomusvuonna tarjolla huomattavasti enemmän työpaikkoja kuin niihin esiintyi hakijoita. Kuitenkin saattoi kertomusvuonna jo todeta pientä kiristymistä työllisyystilanteessa nuorten kohdalla. Monastikin osoittautui erittäin vaikeaksi, jopa mahdollottomaksikin hankkia työpaikat osaston asiakkaille juuri heidän toivomalleen alalle. Työpaikkojen kokonaismäärässäkin tapahtui edelliseen vuoteen verrattuna pientä alenemista, kuten seuraava taulukko osoittaa:

	1947		1946		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Poikien paikat	1 526	48.6	1 659	49.5	—133	— 8.0
Tyttöjen paikat	1 611	51.4	1 692	50.5	— 81	— 4.8
Yhteensä	3 137	100.0	3 351	100.0	—214	— 6.4

Työväilytysten yhteissumma oli kertomusvuonna 1946, josta poikien väilyksiä 1 044 eli 54.1 % ja tyttöjen väilyksiä 887 eli 45.9 %. Muihin kuntiin toimitettuja väilyksiä oli poikien kohdalla 16 ja tyttöjen kohdalla 26 eli yhteensä 42, mikä on 2.2 % väilytysten kokonaismäärästä. Tilapäisiin toimiin toimitettuja väilyksiä oli poikien kohdalla 1 eli 0.1 % poikien kaikista väilyksistä ja tyttöjen kohdalla 4 eli 0.5 % tyttöjen kaikista väilyksistä, yhteensä 5 eli 0.3 % kokonaismäärästä (edellisenä vuonna 120 eli 5.4 %). Väilyksissä oli edelliseen vuoteen verrattuna tapahtunut muutoksia seuraavan yhdistelmän mukaan:

	1947		1946		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Poikien väilykset	1 044	54.1	1 208	54.7	—164	—13.6
Tyttöjen väilykset	887	45.9	1 001	45.3	—114	—11.4
Yhteensä	1 931	100.0	2 209	100.0	—278	—12.6

Väilytysten kokonaisluku väheni, kuten taulukosta ilmenee, 278 eli 12.6 %. Vähennys oli suhteellisesti yhtä suuri poikien ja tyttöjen kohdalla. Syynä vähenemiseen oli niin suuri puute nuoresta työvoimasta, että ainoastaan 61.6 % tarjotuista työpaikoista (edellisenä vuonna 65.9 %) voitiin täyttää. Tällöin jäivät suurin piirtein kokonaan täyttämättä sellaiset toimet, jotka eivät varsinaisesti olleet nuorten suosiossa. Niihin kuuluivat lähetoimet, taloustoimet ja tyttöjen kohdalla monenlaiset käsiteollisuustoimet. Pojat pyrkivät enimmäkseen metalliteollisuuden eri aloille ja tytöt konttoritoimiin. Kun molemmilla näillä aloilla kertomusvuoden aikana oli edelliseen vuoteen verrattuna havaittavissa työvoiman kysynnän laimenemista, oli nuorten työnhakijoiden sijoittaminen kyseisille aloille usein suuren työn takana.

Osasto pyrki edelleen määrätietoisesti sijoittamaan työnhakijansa sellaisiin toimiin, joissa heillä olisi mahdollisuudet kehittyä alansa ammattitaitoisiksi työntekijöiksi. Tällaisten ns. oppilaspaikkojen määrittäminen on tietenkin jossain määrin harkinnan va-

rossa. Varovaisesti laskien sijoitettiin kuitenkin tällaisiin toimiin pojista 43.5 % ja tytöistä 53.8 % eli keskimäärin 48.2 % kaikista osaston työnhakijoista. Koululaisten sijoituksia ei lainkaan laskettu tähän ryhmään.

Lähteistä oli kertomusvuonna edelleen huutava puute. Ainoastaan kesällä ja joululoman aikana, jolloin avoimiin toimiin voitiin tarjota tilapäisansioon pyrkivää koululaistyövoimaa, tilanteessa voitiin havaita helpotusta. Muina vuoden aikoina oli työnhakemuksia 2.0—6.8 % työpaikkatarjouksista. Niinä kuukausina, jolloin koululaistyövoimaa ei ollut tarjolla, voitiin lähettipaikoista täyttää enintään 10.3 %.

Kuten jo edellä mainittiin, ryhdyttiin kertomusvuonna toimenpiteisiin nuorten työhönsijoitusten jälkitarkkailuun. Tätä varten osastolle kiinnitettiin syksyllä erityinen virkailija, joka osapäivätyönä ryhtyi tätä työmuotoa suunnittelemaan ja kehittämään. Mitään varsinaisia tuloksia työstä ei tietenkään vielä kertomusvuoden aikana voitu saada ja niin ollen sitä selostetaan vasta seuraavassa vuosikertomuksessa. Todettakoon kuitenkin jo tässä yhteydessä, että jälkitarkkailun avulla ei ainoastaan päästä avustamaan nouria, jotka kaikista varovaisuustoimenpiteistä huolimatta ovat sijoittuneet väärälle alalle, vaan siitä saadaan tärkeitä osviittoja osaston työlle yleensäkin.

Merimiesosasto. Merimiesosaston toimikuntaan kuuluivat kertomusvuonna seuraavat varsinaiset jäsenet: työnantajien edustajina merikapteeni E. Edgren ja diploomimerikapteeni K. T. Päiviö sekä työntekijäin edustajina lämmittäjä A. M. Kangasmaa ja sihteeri G. R. Tuomikoski. Varajäseninä olivat työnantajien edustajina osastopäällikkö A. Heikkinen ja konetarkastaja K. A. Höök sekä työntekijäin edustajina asiamies V. L. Ahokki ja alikonemestari V. R. Syrjänen. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna 4 kertaa.

Kertomusvuonna oli vielä havaittavissa jonkin verran merialan työttömyyttä. Tämä koskee varsinkin höyrykonemestareita ja lämmittäjiä. Moottorikonemestareista on ollut puute, samoin vilkkaana kesä kautena kansimiehistä. Sotavuosina suuren merimiesjoukon ollessa sotapalveluksessa värvättiin kauppalaivastoomme runsaasti nuoria aloittelijoita, jotka yhdessä sittemmin kotiutettujen vanhojen merimiesten kanssa saivat aikaan huomattavan työvoiman ylitarjonnan merialalla aikana, jolloin kauppalaivastomme oli supistunut alle puoleen siitä, mitä se oli ollut ennen sotia.

Lokakuun 1 p:nä 1946 voimaantullut merimiesvälityksessä noudatettava vuorojärjestys on huomattavasti vaikuttanut osaston suuresti lisääntyneeseen toimintaan. Ratkaisevana syynä toiminnan vilkastumiseen on kuitenkin ollut kauppalaivastomme huomattava kasvu. Varsinaisia hiljaisia ajankohtia ei, Helsingin sataman kiinnioloa helmikuun 12 p:stä huhtikuun 21 p:ään lukuunottamatta, ole ollut. Osaston toiminta suuntautui kertomusvuonna huomattavassa määrässä ulkokuntiin ja ulkomaille. 32.9 % kaikista välityksistä toimitettiin Helsingin ulkopuolelle. Suurin osa ulkomaille toimitetuista välityksistä koski työpaikkoja suomalaisten yhtiöiden ulkomailta ostamissa laivoissa. Kuitenkin välitettiin jatkuvasti päällystöä ja miehistöä myös ulkomaalaisiin aluksiin. Työnhakijoista oli ulkokuntalaisia keskimäärin kuukaudessa n. 33 %. Vieraista kunnista kotoisin olevien työnhakijoiden luku oli pienin tammikuussa, 161, ja suurin heinäkuussa, 365.

Merimiesosastolle esitettiin kertomusvuonna yhteensä 3 196 työnhakemusta, joista miesten tekemiä 2 741 eli 85.8 % ja naisten tekemiä 455 eli 14.2 %. Työnhakemusten lukumäärässä eri kuukausina ei ollut suuriakaan vaihteluja. Eniten työnhakemuksia esitettiin kesä kautena toukokuusta syyskuun loppuun asti.

Työnhakemusten määrässä oli edelliseen vuoteen verrattuna tapahtunut muutoksia seuraavasti:

	1947		1946		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten työnhakemukset	2 741	85.8	3 929	87.9	—1 188	—30.2
Naisten työnhakemukset	455	14.2	540	12.1	— 85	—15.7
Yhteensä	3 196	100.0	4 469	100.0	—1 273	—28.5

Siitä huolimatta, että, kuten edempänä osoitetaan, työnhakijain lukumäärä lisääntyi, tapahtui työnhakemusten määrässä vähennys. Tämä johtuu siitä, että kertomusvuonna annettujen ohjeiden mukaisesti työnhakemukset uusittiin vain kerran kalenterikuukau-

nessa eikä viikottain, kuten edellisenä vuonna aina lokakuun 1 p:ään asti. Näin ollen voi työntekijä jättää toimistoon vain yhden työnhakemuksen kuukaudessa, ellei häntä ole välitetty kuukautta lyhyemmän ajan kestävään työhön, jolloin hän voi jättää uuden työnhakemuksen saman kuukauden aikana.

Työnhakemukset jakautuivat ammattialoittain siten, että suurimman ryhmän muodostivat kansimiesten työnhakemukset, joita oli 985 eli 30.8 % kaikista työnhakemuksista. Seuraavaksi suurin ryhmä oli taloushenkilökunta, jossa miesten ja naisten työnhakemuksia oli yhteensä 895 eli 28.0 %. Koneosaston miehet olivat tehneet 866 työnhakemusta eli 27.1 %. Kansi- ja konepäälystön sekä radiosähköttäjien tekemiä työnhakemuksia oli yhteensä 442 eli 13.8 % kaikista työnhakemuksista.

Työtä hakeneita henkilöitä merimiesosastolla oli kertomusvuonna 2 414, josta miehiä 2 112 eli 87.5 % ja naisia 302 eli 12.5 %.

Muutokset edelliseen vuoteen verrattuna ilmenevät allaolevasta yhdistelmästä:

	1947		1946		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	2 112	87.5	1 822	88.2	+290	+15.9
Naiset	302	12.5	244	11.8	+58	+23.8
Yhteensä	2 414	100.0	2 066	100.0	+348	+16.8

Ammattialoittain työnhakijaryhmät jakautuivat suurin piirtein samassa suhteessa kuin työnhakemukset. Kansimiesten ryhmä oli suurin, 739 eli 30.8 %. Seuraavina olivat koneosaston miehet, 725 eli 30.0 % ja taloushenkilökunta (miehet ja naiset) 606 eli 25.1 %. Kansi- ja konepäälystystä sekä radiosähköttäjii oli yhteensä 336 eli 13.9 %.

Merimiesosaston täytettäväksi tarjottiin kertomusvuonna 2 180 työpaikkaa, joista miesten paikkoja 1 878 eli 86.1 % ja naisten paikkoja 302 eli 13.9 %.

Muutokset edelliseen vuoteen verrattuna ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä:

	1947		1946		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten paikat	1 878	86.1	929	89.2	+949	+102.2
Naisten paikat	302	13.9	112	10.8	+190	+169.6
Yhteensä	2 180	100.0	1 041	100.0	+1 139	+109.4

Työpaikkatarjousten valtava lisääntyminen alensi yleisen rasitusluvun (työnhakemuksia 100 työpaikkatarjousta kohden) 146.6:een, sen oltua edellisenä vuonna 429.3.

Työpaikkatarjousten lisääntyminen jakautui suhteellisen tasaisesti kaikille aloille. Kansimiehiä kysyttiin eniten, 737 eli 33.8 % kaikista työpaikkatarjouksista. Seuraavina ryhminä olivat taloushenkilökunta (miehet ja naiset), 648 eli 29.7 % ja koneosaston miehet, 633 eli 29.0 %. Kansi- ja konepäälystölle sekä radiosähköttäjille tarjottiin yhteensä 162 paikkaa eli 7.4 % kaikista työpaikkatarjouksista.

Työväliytysten lukumäärä merimiesosastolla oli kertomusvuonna 2 063, joista miesten välityksiä 1 778 eli 86.2 % ja naisten 285 eli 13.8 %. Muihin kuntiin toimitettiin välityksiä miesten kohdalla 618 ja naisten kohdalla 60 eli yhteensä 678 välitystä, mikä on 32.9 % kokonaismäärästä. Tilapäisiin toimiin toimitettuja välityksiä oli miesten kohdalla 12 ja naisten kohdalla 5 eli yhteensä 17 välitystä, mikä on 0.8 % kokonaismäärästä (edellisenä vuonna 21 eli 2.4 %).

Välitysten määrässä oli edelliseen vuoteen verrattuna tapahtunut muutoksia seuraavan yhdistelmän mukaan:

	1947		1946		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten välitykset	1 778	86.2	773	88.9	+1 005	+130.0
Naisten välitykset	285	13.8	97	11.1	+188	+193.8
Yhteensä	2 063	100.0	870	100.0	+1 193	+137.1

Sataa työnhakemusta kohden oli kertomusvuonna 64.5 välitystä (edellisenä vuonna 91.5) ja sataa työpaikkatarjousta kohden 94.6 välitystä (edellisenä vuonna 83.6).

Välitysten ryhmittäinen jakautuminen osoittaa, että kansimiehiä välitettiin 719 eli 34.9 % välitysten kokonaismäärästä, koneosaston miehiä 628 eli 30.4 %, talousosaston henkilökuntaa (miehiä ja naisia) 617 eli 29.9 % sekä kansi- ja konepäällystöä ynnä radio-sähköttäjiä yhteensä 99 eli 4.8 % välitysten kokonaismäärästä.

Maatalousosasto. Maatalousosaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat kertomusvuonna työnantajain edustajina maatalous- ja metsätieteiden kandidaatit J. W. M. Harju-Jeanty toukokuun 13 pään saakka ja V. V. Korsbäck sekä työntekijäin edustajina toimitsija E. Antikainen ja toimittaja K. H. Lehti. Paikkakunnalta muuttaneen Harju-Jeantin tilalle valitsi ¹⁾ työnvälityslautakunta toimikunnan varsinaiseksi jäseneksi agronomi M. J. Kaltion.

Maatalouden ja metsätöiden aloilla tapahtui työoloissa, sikäli kuin osaston tilastot numerot niitä kuvastavat, kertomusvuoden aikana selvästi havaittava lievennys siinä työvoiman puutteessa, joka näillä työaloilla oli vallinnut jo usean vuoden ajan. Vähäistä työvoimavajausta oli maatalouden alalla miesten kohdalla havaittavissa ajoittain vain vuoden alkupuolella, kun sitä vastoin vuoden lopulla oli työnhakemuksia jatkuvasti enemmän kuin työpaikkatarjouksia. Erikoisesti on huomattava, että perheellisten muonamiesten kysyntä vuoden kahtena viimeisenä kuukautena tyrehtyi miltei kokonaan, sen sijaan että se edellisinä vuosina jatkui melkoisena vuoden loppuun saakka. Tämä johtunee siitä, että työpaikan vaihtoja tapahtui vähemmän kuin aikaisemmin. Siihen viittaa näet sekin seikka, että samanaikaisesti oli muonamiesten kohdalla havaittavissa myös melkoinen työnhakemusten vähentyminen edelliseen vuoteen verrattuna. Naispuolisen työvoiman puute osastossa — varsinkin ammattitaitoisten karjakoiden kohdalla — sen sijaan jatkui koko kertomusvuoden ajan yhtä tuntuvana kuin edellisenä vuotenakin. Metsätöiden alalla oli kyllä työpaikkatarjouksia jatkuvasti enemmän kuin työnhakemuksia, mutta työvoiman vajuus oli huomattavasti pienempi kuin useana edellisenä vuotena. Tilaston osoittama osaston liikkeen suuri lisäys, joka työnhakemusten ja työhakijain kohdalla oli yli 3-kertainen, työpaikkatarjousten kohdalla lähes 2-kertainen ja välitysten kohdalla lähes 3-kertainen, aiheutui kokonaan keväällä tapahtuneesta ylioppilaiden välityksestä uittotöihin. Paitsi tilastoon merkittyjä työnvälityksiä, osasto toimitti valtakunnan vakanssiluettelon perusteella 95 miestä metsätöihin, etupäässä Pohjois-Suomen metsätyömaille, sekä 5 miestä turvetyöihin Lahden ympäristöön. Nämä tapaukset tuntuvat osaston tilastossa vain työnhakemusten kohdalla, kun ne taas välityksinä esiintyvät sen työnvälitystoimiston, metsätyönvälitystoimiston tai työasiamiehen tilastossa, joka on ilmoittanut kyseelliset työpaikat vakanssiluetteloon. — Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 91.8 työnhakemusta. Tämä ns. yleinen rasitusluku oli edellisenä vuonna 51.8.

Maatalousosastolle esitettiin kertomusvuonna yhteensä 1 974 työnhakemusta, joista miesten tekemiä 1 211 eli 61.8 % ja naisten tekemiä 763 eli 38.7 %. Työnhakemusten määrässä tapahtuivat edelliseen vuoteen verrattuna seuraavat muutokset:

	1947		1946		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten työnhakemukset	1 211	61.8	407	64.4	+ 804	+197.8
Naisten työnhakemukset	763	38.7	225	35.6	+ 538	+239.1
Yhteensä	1 974	100.0	632	100.0	+1 342	+212.8

Työnhakemusten määrässä tapahtui edelliseen vuoteen verrattuna huomattava lisäys, 1 342 työnhakemusta, mikä vastaa 212.8 %. Miesten kohdalla oli lisäys 804 eli 197.8 % ja naisten kohdalla 538 eli 239.1 %. Tämä lisäys aiheutui, kuten edellä jo on mainittu, ylioppilaiden suurin joukoin tekemistä hakemuksista uittotöihin. Uittomiesten ryhmä (puuteollisuus, muita) oli ehdottomasti suurin, 1 468 eli 74.4 % työnhakemusten kokonaismäärästä. Seuraavina ryhminä tulivat muut maataloustyöntekijät, joihin kuuluvat mm. muonamiehet, 295 työnhakemusta eli 14.9 %, metsätyöntekijät 112 eli 5.7 %, karjakot 41 eli 2.1 %, puutarhurit ja puutarhatyöntekijät 27 eli 1.4 %, tilanhoitajat ja työnjohtajat 21 eli 1.1 % ja turvetyöntekijät 10 eli 0.5 %.

¹⁾ Työnv. lk. 13 p. toukok. 50 §.

Työtä hakeneita henkilöitä oli maatalousosastolla kertomusvuonna 1 885, joista miehiä 1 156 eli 61.3 % ja naisia 729 eli 38.7 %. Vieraspaiikkakuntalaisia oli kertomusvuonnakin suhteellisen paljon, keskimäärin 68.9 % osaston työnhakijoista (edellisenä vuonna 66.7 %).

Työtä hakeneiden henkilöiden lukumäärässä tapahtuneet muutokset edelliseen vuoteen verrattuna olivat seuraavat:

	1947		1946		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	1 156	61.3	327	64.5	+ 829	+253.5
Naiset	729	38.7	180	35.5	+ 549	+305.0
Yhteensä	1 885	100.0	507	100.0	+1 378	+271.5

Lisäys tällä kuten työnhakemustenkin kohdalla johtui runsaasta ylioppilaiden ilmoittautumisesta uittotöihin. Työnhakijoita oli uittomiesten ryhmässä 1 468 eli 77.9%, ryhmässä muut maataloustyöntekijät 226 eli 12.0 % ja metsätyöntekijäin ryhmässä 104 eli 5.5 %.

Kertomusvuoden aikana tarjottiin osaston täytettäväksi 2 150 työpaikkaa, joista miesten paikkoja 1 308 eli 60.8 % ja naisten paikkoja 842 eli 39.2 %. Muutokset edelliseen vuoteen verrattuna ilmenevät allaolevasta yhdistelmästä:

	1947		1946		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten paikat	1 308	60.8	872	70.8	+436	+ 50.0
Naisten paikat	842	39.2	359	29.2	+483	+134.5
Yhteensä	2 150	100.0	1 231	100.0	+919	+ 74.7

Lisäys aiheutui runsaasta työpaikkojen tarjonnasta uittotöihin. Työpaikkatarjouksista kuului suurin osa, 1 421 eli 66.1 %, ryhmään uittomiehet. Ryhmään muut maataloustyöntekijät kuului 350 työpaikkatarjousta eli 16.3 %, ja metsätyöntekijäin ryhmään 187 eli 8.7 %.

Maatalousosaston aikaansaamien työnvälitysten kokonaismäärä oli 1 792, joista miesten välityksiä 1 120 eli 62.5 % ja naisten välityksiä 672 eli 37.5 %. Muutokset edelliseen vuoteen verrattuna olivat seuraavat:

	1947		1946		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten välitykset	1 120	62.5	520	79.0	+ 600	+115.4
Naisten välitykset	672	37.5	138	21.0	+ 534	+387.0
Yhteensä	1 792	100.0	658	100.0	+1 134	+172.3

Kokonaismäärän lisäys aiheutui yksinomaan välityksistä uittotöihin.

Sataa työnhakemusta kohden oli kertomusvuonna 90.8 (edellisenä vuonna 104.1) ja sataa työpaikkatarjousta kohden 83.3 (edellisenä vuonna 53.5) välitystä.

Välityksistä kuului uittomiesten ryhmään 1 418 eli 79.1 % kaikista välityksistä, ryhmään muut maataloustyöntekijät 177 eli 9.9 % ja metsätyöntekijäin ryhmään 122 eli 6.8 %.

Yksityiskohtaiset tilastotiedot selviävät taulukkoliitteistä.

Ravintolaosasto. (Ravintolatyönvälitys). Ravintolaosaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat työnantajien edustajina johtajat K. Kokkinen ja Y. F. Lumi sekä työntekijöiden edustajina toimitsijat Y. Karisalmi ja E. Kerman. Varajäseninä olivat työnantajien edustajina toimitusjohtaja V. A. Heinonen ja ravintoloitsija M. P. Salmi sekä työntekijäin edustajina leipuri K. R. Lindholm ja järjestäjä V. R. Tuomioja.

Ravintolaosaston toiminta, joka jo ensimmäisenä toimintavuotena pääsi hyvään alkun, kehittyi kertomusvuonna suotuisasti, eivätkä ravintola-alan työmarkkinoilla esiintyneet hinta- ja palkkapoliittiset vaikeudet sanottavammin häirinneet sen kehittymismahdollisuuksia, joskin alan työmarkkinoille ominainen, kausivaihteluista johtuva työvoimau kysynnän ja tarjonnan välinen epäsuhde omalla tavallaan hidastutti välitystoi-

menpiteitä. Jo v. 1946 ilmennyt ammattitaitoisen keittiöhenkilökunnan puute jatkui kertomusvuonnakin ja nimenomaan keittäjien ja kylmäkköjen tarjonta oli kysyntää tuntuvasti pienempi. Asutuskeskuksien ankara asuntopula rajoitti erikoisesti Helsingin kohdalla välitystoimintaa kysyntää tyydyttävässä laajuudessa. Näistä rajoittavista seikoista huolimatta osoittaa kertomusvuoden tilasto osaston toiminnan pitkin linjaa vilkastuneen.

Osaston toiminnassa ei ollut kertomusvuoden alkupuolella havaittavissa mitään suurempia vaihteluja, mikä johtui talvikauden hiljaisista työmarkkinoista. Helmikuussa, jolloin työvoiman kysyntä oli tarjontaa huomattavasti pienempi, oli osastolla 245 työpaikkatarjousta ja 419 työnhakijaa, mutta toukokuussa, kun kesäravintolat avattiin, muuttui kysynnän ja tarjonnan suhde päinvastaiseksi. Samalla työpaikkatarjousten ja työnhakijoiden lukumäärä kasvoi niin, että edellisiä oli 774 ja jälkimmäisiä 738. Toukokuu muodostikin kertomusvuoden vilkkaimman kuukauden. Työvoiman puute tuntui koko kesän hyvin voimakkaana, erikoisesti ammattitaitoisten tarjoilijattarien ja ravintola-apulaisten hankkiminen pääkaupungin ravintoloihin tuotti suuria vaikeuksia. Ravintola-apulaisten suhteen joutuivat kesäravintolat yleensä turvautumaan tilapäiseen työvoimaan, josta johtuen tuntipalkat huomattavasti kohosivat.

Syksyllä, kesäravintoloiden sulkemisen vuoksi, kasvoi työnhakijoitten lukumäärä suuresti, kun taas työpaikkatarjoukset asteittain vähenivät. Esimerkiksi lokakuussa oli edellisten lukumäärä 363 ja jälkimmäisten 564. Tämä suhde säilyi vuoden loppuun saakka. Työnhakijoista oli suhteellisesti eniten tarjoilijattaria, kun taas työpaikkatarjouksia oli heidän kohdallaan vähiten. Syksyn aikana olikin tarjoilijattarien keskuudessa havaittavissa lievää työttömyyttä.

Yhteistoiminta maaseudun työnvälitystoimistojen ja työasiamiesten kanssa vilkastui kertomusvuoden aikana. Tähän vaikutti osaltaan kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön julkaisema valtakunnan vakanssiluettelo.

Saadakseen kiinteämmän kosketuksen maan ravintoloitsijoihin esitelmöivät Helsingin kaupungin työnvälitystoimiston johtaja, filosofian maisteri S. Seppälä ja ravintolaosaston osastonjohtaja E. Auer kertomusvuoden huhtikuussa Suomen ravintoloitsijain liiton vuosikokouksessa Helsingissä, edellinen työnvälityksen tavoitteista yleensä ja jälkimmäinen ravintolatyönvälityksestä.

Osasto toimi koko kertomusvuoden Mariankadun 5:ssä.

Koska ammattiryhmitys muutettiin keskellä kertomusvuotta kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön toimesta, ei ole mahdollisuuksia seuraavassa selostaa, miten työnhakemukset, työnhakijat, työpaikkatarjoukset ja välitykset jakaantuivat ammattialoitain, sillä yksityisiin ammattiryhmiin tehtiin huomattavia muutoksia.

Ravintolaosastolle tehtyjen työnhakemusten yhteissumma oli kertomusvuonna 5 922, joista miesten tekemiä 736 eli 12.4 % ja naisten tekemiä 5 186 eli 87.6 %. Voimassaolleiden työnhakemusten lukumäärä oli huhtikuussa suurin, nimittäin 862 (miehet 110, naiset 752). Hiljaisista työmarkkinoista johtuen oli vastaava luku helmikuussa 481. Kesäravintoloiden sulkemisen takia lisääntyivät työnhakemukset syyskuussa 799:ään.

V:een 1946 verrattuna kasvoi sekä miesten että naisten työnhakemusten määrä huomattavasti, kuten allaoleva asetelma osoittaa:

	1947		1946		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten työnhakemukset	736	12.4	481	13.2	+ 255	+53.0
Naisten työnhakemukset	5 186	87.6	3 169	86.8	+2 017	+63.6
Yhteensä	5 922	100.0	3 650	100.0	+2 272	+62.2

Työnhakijoita oli osastolla kertomusvuoden aikana 3 066 (edellisenä vuonna 2 104), joista miehiä 368 eli 12.0 % ja naisia 2 698 eli 88.0 %. Kasvanut tietoisuus ravintolaosaston olemassaolosta maan ainoana laillisella pohjalla toimivana alan työnvälitystoimistona lisäsi ilmeisesti työnhakijoiden lukumäärää. Työssä olevia työnhakijoita oli keskimäärin 26.1 % kaikista työnhakijoista.

Muutokset työnhakijoiden kokonaismäärässä edelliseen vuoteen verrattuna olivat seuraavat:

	1947		1946		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	368	12.0	251	11.9	+117	+46.8
Naiset	2 698	88.0	1 853	88.1	+845	+45.6
Yhteensä	3 066	100.0	2 104	100.0	+962	+45.7

Vieraskuntalaisia oli koko työnhakijamäärästä keskimäärin 26.1 % (edellisenä vuonna 24.4 %).

Kertomusvuonna oli työpaikkatarjousten kokonaisluku 4 169, joista miehille 275 eli 6.6 % ja naisille 3 894 eli 93.4 %. Muutokset niiden lukumäärässä edelliseen vuoteen verrattuna ilmenevät seuraavasta asetelmasta:

	1947		1946		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten paikat	275	6.6	201	7.0	+ 74	+36.8
Naisten paikat	3 894	93.4	2 673	93.0	+1 221	+45.7
Yhteensä	4 169	100.0	2 874	100.0	+1 295	+45.1

Työpaikkatarjousten suhteellisesti suuremman lisääntymisen naisten kohdalla aiheutti miestyövoiman vähentynyt kysyntä, mikä taasen johtunee mm. alkoholikäytön lisääntymisestä miestarjoilijoiden keskuudessa sodan jälkeen.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 142.0 työnhakemusta. Tämä ns. yleinen rasitusluku oli edellisenä vuonna 127.0.

Välitettyjen työpaikkojen yhteisumma oli 2 896, joista miesten välityksiä 208 eli 7.2 % ja naisten 2 688 eli 92.8 % . Helsingin ulkopuolelle toimitettuja välityksiä oli 363 eli 12.5 % (edellisenä vuonna 232 eli 11.8 %). Asuntosäännöstely rajoitti erikoisesti tarjoilijattarien välittämistä muihin kuntiin, kun taasen alan muiden työntekijöiden kohdalla siirtyminen toiselle paikkakunnalle oli helpompaa, koska mm. hotelliliikkeen yleensä pystyivät järjestämään heille asunnon.

Työpäivää kohden oli työnvälityksiä 9.7 (edellisenä vuonna 6.5).

V:een 1946 verrattuna tapahtuivat työnvälitysten määrässä seuraavat muutokset:

	1947		1946		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten välitykset	208	7.2	160	8.2	+ 48	+30.0
Naisten välitykset	2 688	92.8	1 803	91.8	+885	+49.1
Yhteensä	2 896	100.0	1 963	100.0	+933	+47.5

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 69.8 (edellisenä vuonna 68.8) välitystä ja sataa työnhakemusta kohden 48.9 (53.8) välitystä.

Kertomusvuoden toukokuussa oli välitettyjen työpaikkojen luku suurin, nimittäin 393, kun taasen helmikuussa, joka muodosti kertomusvuoden hiljaisimman kuukauden, niitä oli 150. Kesäkuun suhteellisen korkea välitysmäärä johtui osaksi siitä, että osasto välitti suurkisojen ajaksi mm. ylimääräistä tarjoilu- ja keittiöhenkilökuntaa pääkaupungin ravintoloihin ja Työmaahuolto oy:n alaisiin kenttäruekaloihin.

Mainittakoon lopuksi, että osasto välitti kertomusvuoden aikana yhteensä 48 vas-
tuunalaiselle hoitajalle ja hovimestarille työpaikan.

Yksityiskohtaiset tilastotiedot osaston toiminnasta käyvät selville taulukkoliitteistä.

1. Kaupungin työnvälitystoimiston

Osasto		1943	1944
		<i>Kokonais-</i>	
1	Yleiset osastot	903 213	1 069 705
2	Henkisen työn osasto	474 553	471 698
3	Nuoriso-osasto.....	336 335	246 681
4	S:n työvelvollisuusmenot	257 926	47 862
5	Merimiesosasto	243 031	385 233
6	Maatalousosast	178 511	192 598
7	Ravintolaosasto	—	—
8	Työvoimaosasto	6 207 877	1 136 681
9	Koko toimisto	8 601 446	3 550 458
		<i>Valtion suorittama</i>	
10	Yleiset osastot	361 012	427 112
11	Henkisen työn osasto	237 059	282 796
12	Nuoriso-osasto	167 939	122 449
13	S:n työvelvollisuusmenot	257 926	47 862
14	Merimiesosasto	121 477	192 616
15	Maatalousosasto	132 942	144 448
16	Ravintolaosasto	—	—
17	Työvoimaosasto	6 013 308	1 126 101
18	Koko toimisto	7 291 663	2 343 384

2. Kaupungin työnvälitystoimiston kirjoihin rekisteröidyt työn-

A m m a t t i a l a		Työtä hakeneet henkilöt					
		Mp.	%	Np.	%	Yht.	%
		<i>Koko työn-</i>					
1	Maatalous.....	202	1.9	164	1.5	366	1.7
2	Metalliteollisuus	835	8.0	93	0.9	928	4.4
3	Kivi-, savi-, lasi- ja turveteollisuus.....	10	0.1	9	0.1	19	0.1
4	Kemiallinen teollisuus	6	0.1	13	0.1	19	0.1
5	Nahka-, kumi- ja karvateollisuus	9	0.1	7	0.1	16	0.1
6	Kehruu- ja kutomateollisuus	—	—	16	0.2	16	0.1
7	Pukutavara- ja puhdistusteollisuus	2	0.0	63	0.6	65	0.3
8	Paperiteollisuus	3	0.0	13	0.1	16	0.1
9	Puuteollisuus	1 002	9.5	588	5.6	1 590	7.5
10	Ravinto- ja nautintoaineteollisuus	11	0.1	13	0.1	24	0.1
11	Valaistuslaitokset.....	140	1.3	5	0.0	145	0.7
12	Graafillinen teollisuus.....	25	0.2	26	0.2	51	0.2
13	Rakennusteollisuus	928	8.8	2	0.0	930	4.4
14	Luokitamattomat teknilliset toimet.	370	3.5	44	0.4	414	2.0
15	Liikeala	1 342	12.8	3 370	31.8	4 712	22.3
16	Ravintola- ja hotelliliike	371	3.5	2 740	25.9	3 111	14.7
17	Meriliikenne	2 116	20.1	302	2.9	2 418	11.5
18	Kuormaus ja purkaminen	43	0.4	—	—	43	0.2
19	Maaliikenrelaitokset	130	1.3	3	0.0	133	0.6
20	Opettajat, ylioppilaat, ylim. virastovaratoissa olevat ja muihin ryhmiin kuulumattomat henkisen työn tekijät.....	1 125	10.7	1 140	10.8	2 265	10.7
21	Taloustoimet	—	—	603	5.7	603	2.9
22	Erinäiset toimet (sekatyöt, lähetintoimet ym.)	1 854	17.6	1 376	13.0	3 230	15.3
23	Kaikkiaan	10 524	100.0	10 590	100.0	21 114	100.0

menot ja tulot vuosina 1943—47

1945	1946	1947	1943	1944	1945	1946	1947	
menot, mk			Menot, joihin valtio osallistuu, mk					
2 146 692	2 588 771	3 208 956	902 530	1 067 781	2 141 125	2 563 261	3 187 309	1
1 442 044	1 576 870	2 100 404	474 117	471 326	1 441 346	1 568 735	2 093 584	2
839 982	1 353 636	2 731 029	335 878	244 898	839 274	1 339 048	2 676 099	3
—	—	—	257 926	47 862	—	—	—	4
387 220	472 231	762 309	242 956	385 233	387 220	460 705	753 476	5
305 274	362 027	491 119	177 257	192 598	305 274	355 867	486 319	6
—	573 625	886 364	—	—	—	570 754	878 125	7
—	—	—	6 013 308	1 126 101	—	—	—	8
5 121 212	6 927 160	10 180 181	8 403 972	3 535 799	5 114 239	6 858 370	10 074 909	9
korvaus, mk			Valtion suorittama korvaus, %					
856 450	1 025 304	•	40.0	40.0	40.0	40.0	•	10
720 673	784 367	•	50.0	60.0	50.0	50.0	•	11
419 637	669 524	•	50.0	50.0	50.0	50.0	•	12
—	—	—	100.0	100.0	—	—	—	13
193 611	230 352	•	50.0	50.0	50.0	50.0	•	14
228 955	266 900	•	75.0	75.0	75.0	75.0	•	15
—	285 377	•	—	—	—	50.0	•	16
—	—	—	100.0	100.0	—	—	—	17
2 419 326	3 261 824	—	86.8	66.3	47.3	47.6	—	18

hakijat, työnhakemukset ja välitykset ammattialoitain vuonna 1947

Työnhakemukset						Työpaikkatarjoukset						Välitykset					
Mp.	%	Np.	%	Yht.	%	Mp.	%	Np.	%	Yht.	%	Mp.	%	Np.	%	Yht.	%
välitystoimisto																	
255	1.2	202	0.9	457	1.0	316	2.2	311	1.7	627	1.9	175	1.1	129	1.0	304	1.2
1 390	6.4	164	0.7	1 554	3.5	721	4.9	151	0.8	872	2.6	526	4.2	93	0.7	619	2.4
11	0.1	13	0.1	24	0.1	38	0.2	16	0.1	54	0.2	20	0.2	9	0.1	29	0.1
10	0.0	15	0.1	25	0.1	7	0.0	36	0.2	43	0.1	3	0.0	24	0.2	27	0.1
17	0.1	8	0.0	25	0.1	9	0.1	47	0.3	56	0.2	4	0.0	25	0.2	29	0.1
—	—	22	0.1	22	0.0	—	—	21	0.1	21	0.1	—	—	11	0.1	11	0.0
3	0.0	83	0.4	86	0.2	3	0.0	145	0.8	148	0.4	2	0.0	77	0.6	79	0.3
3	0.0	15	0.1	18	0.0	4	0.0	45	0.3	49	0.1	2	0.0	18	0.1	20	0.1
1 025	4.7	594	2.6	1 619	3.6	1 085	7.4	572	3.1	1 657	5.0	1 004	8.0	561	4.1	1 565	6.0
18	0.1	16	0.1	34	0.1	9	0.1	59	0.3	68	0.2	6	0.0	13	0.1	19	0.1
171	0.8	5	0.0	176	0.4	89	0.6	17	0.1	106	0.3	73	0.6	6	0.0	79	0.3
44	0.2	29	0.1	73	0.2	72	0.5	56	0.3	128	0.4	43	0.4	22	0.2	65	0.2
1 948	9.0	2	0.0	1 950	4.4	1 604	10.9	17	0.1	1 621	4.9	1 175	9.4	15	0.1	1 190	4.6
668	3.1	97	0.4	765	1.7	224	1.5	43	0.2	267	0.8	163	1.3	24	0.2	187	0.7
2 393	11.1	5 773	25.3	8 166	18.4	919	6.3	3 127	17.0	4 046	12.2	676	5.4	2 066	15.3	2 742	10.5
739	3.4	5 300	23.2	6 039	13.6	277	1.9	4 277	23.2	4 554	13.8	209	1.7	2 928	21.6	3 137	12.0
2 748	12.7	455	2.0	3 203	7.2	1 881	12.8	302	1.6	2 183	6.6	1 780	14.2	285	2.1	2 065	7.9
56	0.3	—	—	56	0.1	84	0.6	—	—	84	0.2	78	0.6	—	—	78	0.3
211	1.0	6	0.0	217	0.5	104	0.7	—	—	104	0.3	82	0.7	—	—	82	0.3
1 331	6.1	1 074	4.7	2 405	5.4	232	1.6	184	1.0	416	1.3	159	1.3	141	1.0	300	1.2
—	—	2 349	10.3	2 349	5.3	1	0.0	3 365	18.2	3 366	10.2	1	0.0	2 105	15.5	2 106	8.1
8 581	39.7	6 596	28.9	15 177	34.1	6 995	47.7	5 649	30.6	12 644	38.2	6 335	50.9	4 981	36.8	11 316	43.5
21 622	100.0	22 818	100.0	44 440	100.0	14 674	100.0	18 440	100.0	33 114	100.0	12 516	100.0	13 533	100.0	26 049	100.0

3. Työnhakijain ja työpaikkatarjousten luku kaupungin työnvälitystoimistossa kunkin viikon päättyessä (lauantaina klo 11.00) v. 1947

Viikko n:o	Päivä- määrä	Työnhakijoita kaik- kiaan			Niistä						Voimassa olevia työpaikkatarjouksia		
					Työssä olevia			Vieraskuntalaisia					
		Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miehille	Naisille	Yhteensä
1	4/1	354	219	573	31	70	101	35	43	78	100	410	510
2	11/1	554	292	846	45	108	153	50	61	111	259	441	700
3	18/1	688	394	1 082	68	112	180	76	66	142	209	435	644
4	25/1	774	428	1 202	63	132	195	83	80	163	165	420	585
5	1/2	857	420	1 277	74	128	202	86	60	146	156	443	599
6	8/2	865	408	1 273	72	103	175	95	54	149	124	448	572
7	15/2	1 052	526	1 578	215	203	418	97	61	158	133	454	587
8	22/2	1 135	576	1 711	220	206	426	102	77	179	132	421	553
9	1/3	1 170	570	1 740	209	206	415	131	82	213	126	421	547
10	8/3	1 242	637	1 879	230	227	457	134	88	222	115	472	587
11	15/3	1 234	649	1 883	231	214	445	131	85	216	132	496	628
12	22/3	1 257	648	1 905	229	222	451	143	87	230	150	505	655
13	29/3	1 197	552	1 749	218	186	404	150	70	220	142	515	657
14	3/4	1 150	483	1 633	205	156	361	153	68	221	165	548	713
15	12/4	1 282	724	2 006	215	205	420	158	62	220	203	611	814
16	19/4	1 302	879	2 181	238	256	494	170	86	256	216	754	970
17	26/4	1 348	811	2 159	231	218	449	162	90	252	265	793	1 058
18	3/5	1 209	769	1 978	216	192	408	158	83	241	235	833	1 068
19	10/5	1 440	1 060	2 500	221	223	444	176	105	281	312	880	1 192
20	17/5	1 349	985	2 334	210	180	390	164	108	272	367	979	1 346
21	24/5	1 468	1 023	2 491	222	190	412	190	86	276	464	1 004	1 468
22	31/5	2 307	1 537	3 844	205	194	399	202	108	310	410	969	1 379
23	7/6	1 313	846	2 159	193	188	381	207	106	313	402	949	1 351
24	14/6	945	469	1 414	187	172	359	180	76	256	328	993	1 321
25	21/6	946	454	1 400	202	195	397	200	61	261	311	956	1 267
26	28/6	884	380	1 264	195	196	391	190	54	244	290	748	1 038
27	5/7	829	358	1 187	177	157	334	203	52	255	222	834	1 056
28	12/7	818	377	1 195	175	177	352	188	56	244	210	730	940
29	19/7	777	361	1 138	181	162	343	184	44	228	251	750	1 001
30	26/7	805	348	1 153	178	169	347	188	56	244	280	625	905
31	2/8	754	430	1 184	175	172	347	151	67	218	264	616	880
32	9/8	837	449	1 286	185	210	395	149	81	230	281	650	931
33	16/8	842	491	1 333	183	219	402	175	87	262	279	685	964
34	23/8	891	506	1 397	189	244	433	222	90	312	311	693	1 004
35	30/8	943	569	1 512	200	267	467	244	85	329	277	661	938
36	6/9	997	629	1 626	194	247	441	182	83	265	301	675	976
37	13/9	857	631	1 488	188	242	430	138	103	241	320	667	987
38	20/9	976	759	1 735	207	255	462	159	110	269	313	618	931
39	27/9	985	759	1 744	181	243	424	153	116	269	331	617	948
40	4/10	1 002	762	1 764	181	238	419	159	116	275	315	540	855
41	11/10	939	702	1 641	185	211	396	162	103	265	302	552	854
42	18/10	902	675	1 577	182	209	391	162	100	262	292	539	831
43	25/10	972	701	1 673	216	219	435	192	99	291	238	540	778
44	1/11	971	643	1 614	206	193	399	180	69	249	244	468	712
45	8/11	1 030	715	1 745	224	206	430	196	75	271	253	472	725
46	15/11	627	829	1 456	222	236	458	174	87	261	248	463	711
47	22/11	1 123	885	2 008	232	217	449	198	70	268	209	434	643
48	29/11	1 178	929	2 107	234	229	463	189	69	258	212	412	624
49	5/12	1 115	879	1 994	209	178	387	166	66	232	228	423	651
50	13/12	1 235	957	2 192	241	196	437	180	77	257	203	450	653
51	20/12	1 192	894	2 086	227	181	408	168	74	242	218	426	644
52	24/12	938	546	1 484	213	136	349	159	56	215	218	413	631